

Richtlijn van de Raad van 14 mei 1979; Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen Nr L 145/1.
 Samenvattend onderzoekverslag VEEN, 1980. IPM, Rotterdam.
 VEEN-rapport (intern): een energielabel voor huishoudelijke toestellen, 1978. FB/MJH, Arnhem.

Korrespondentieadres

F. Burema, Valeriuslaan 11, 6865 JA Doorwerth

Mr Frouke Burema studeerde huishoudwetenschappen aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. Zij is thans werkzaam bij de groep Doelmatigheidsonderzoek van de N.V. KEMA te Arnhem.

Boekbespreking

H. VAN LEEUWEN. *Ecologie van het wonen. Algemene inleiding tot de leer van de wisselwerking tussen mens en gebouwde omgeving.* 's-Gravenhage, Vuga-boekerij, 1980, 148 pp. f 24,00. ISBN 90 60 95586 2.

Dit boek moet gezien worden als een eerste publikatie waarin de wonende mens binnen zijn 'huishoudensituatie' onderwerp van studie is. In het voorwoord kan men lezen, dat er weinig gegevens beschikbaar zijn met betrekking tot dit onderwerp. De schrijver staat een wetenschappelijke benadering voor ogen van de problematiek van het wonen en de wonende mens.

In de eerste hoofdstukken wordt ingegaan op het ontstaan van het vakgebied 'Ecologie van het wonen', zoals zich dat ontwikkeld heeft binnen de studierichting huishoudwetenschappen aan de Landbouwhogeschool in Wageningen. Er wordt dan ook gesteld dat het wonen van de mens alleen maar benaderd kan worden vanuit die wonende mens in zijn *huishoudsituatie*. Een zeer essentieel, en volgens de schrijver vrij nieuw standpunt. In de realisatie van woning en woonomgeving ten behoeve van de wonende mens zal daarom de bewoner als vanzelfsprekend centraal staan. De wisselwerking tussen mens en omgeving wordt gezien als een 'proces' waarbinnen steeds veranderingen kunnen en zullen plaats vinden.

Het begrip *wonen* en *wonende mens* werkt Van Leeuwen in een apart hoofdstuk nogal filosofisch uit. Interessant, maar dat veronderstelt een beschouwende instelling van de lezer. In hoofdstuk 5, het meest uitgewerkte, wordt de wonende mens benaderd vanuit een historisch perspectief. Volgens de schrijver kan er niet gesproken worden over de 'geschiedenis van het wonen' daar er weinig directe informatie voorhanden is. Aan de hand van ontwikkelingen van woningarchitectuur, techniek, kunst en in iets mindere mate filosofie geeft Van Leeuwen inhoud aan dit hoofdstuk. Wil echter deze inhoud begrijpelijk zijn voor de lezer, dan vraagt dit enige achtergrond van onze algemene cultuurgeschiedenis. Het is jammer dat de schrijver niet iets dieper ingaat op de geschiedenis van de economische en sociale ontwikkelingen binnen de samenleving en de invloed hiervan op het wonen van de mens. Deze ontwikkelingen hebben het wonen juist sterk bepaald.

In de volgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de stelling dat de bewoner zelf medeverantwoordelijk is voor zijn eigen woonsituatie. Indien gebaseerd op deskundigheid houdt dit tevens in dat de bewoner als zodanig erkend wordt door anderen die zich met het wonen bezig houden. 'Bewoningsvrijheid' wordt als 'woonecologisch kernbegrip' gezien. Hieronder verstaat de schrijver het maximaliseren van keuzes waarlangs de bewoner tot een zo goed mogelijke identifikatie komt met zijn 'habitat' als voorwaarde tot *optimalisering* van zijn woonbehoeften. Dit vraagt om een actieve opstelling van de 'woonbewuste bewoner'. Mijns inziens juist en belangrijk, wil de bewoner invloed uitoefenen op zijn woonmilieu.

vervolg op p. 82.